

En språklig analyse av norsk medisinsk prosa

Nyere forskning viser at den tradisjonelle oppfatningen av vitenskapelig skrivetradisjon som nøytral og berøvet for personinnslag må revideres. Vi har undersøkt om det finnes kulturelle identiteter i vitenskapelig prosa, og i hvilken grad disse eventuelt er knyttet til disiplin eller språk. Sjangeren vitenskapelig artikkel analyseres ut fra bestemte språklige virkemidler som kan peke på likheter og forskjeller mellom artikler skrevet på ulike språk (engelsk, fransk og norsk) og innenfor ulike disipliner (lingvistik, medisin, samfunnsøkonomi).

Materialet består av en elektronisk tekstsamling som inneholder 450 fagfelleverderte vitenskapelige artikler (ni deltekstsamlinger) hentet fra anerkjente tidsskrifter, 50 av disse er hentet fra Tidsskriftet i årene 2000–03. Analysemetodene er av både kvantitativ og kvalitativ art.

Resultatene bekrefter hovedhypotesen om at disiplin er viktigere enn språk for å forklare likheter og forskjeller mellom de ni deltekstsamlingene. Medisinske artikler i de tre undersøkte språkene skiller seg fra artikler innenfor lingvistik og samfunnsøkonomi ved at de har relativt få forekomster av førstepersonspronomen, ubestemte pronomen, metatekstuelle elementer, nektinger og innrømmelseskonstruksjoner; derimot markerer de seg som de artiklene som bruker flest bibliografiske referanser. Dette kan delvis forklares med ulike vitenskapelige tradisjoner, ulike studieobjekter og ulike metoder. Norske medisinske artikler inneholder relativt flere forekomster av de studerte språklige trekkene enn de engelske og de franske.

Kjersti Fløttum

kjersti.flottum@roman.uib.no

Kjersti Fløttum (f. 1953) er professor i fransk språkvitenskap ved Romansk institutt og viserektor ved Universitetet i Bergen.

Nyere forskning viser at den tradisjonelle oppfatningen av vitenskapelig prosa og skrivetradisjon som nøytral, objektiv og berøvet for personlige innslag må revideres (1–6). Imidlertid varierer de personlige innslagene (for eksempel av typen *vi hevder*) alt etter innenfor hvilken disiplin og på hvilket språk det skrives.

Slike observasjoner dannet utgangspunktet for KIAP-prosjektet, som skal presenteres her. KIAP er en forkortelse for «Kulturell Identitet i Akademisk Prosa: nasjonal versus disiplinavhengig», som var et prosjekt finansiert av Norges forskningsråd 2002–2005, med adresse Romansk institutt, Universitetet i Bergen (7).

Den overordnede problemstilling i prosjektet var om det finnes noe man kan kalle kulturelle identiteter i vitenskapelig prosa, og i hvilken grad disse eventuelt er knyttet til disiplin eller nasjonalspråk. Målet var å beskrive sjangeren vitenskapelig artikkel ut fra bestemte språklige virkemidler som kan peke på likheter og forskjeller mellom artikler skrevet på ulike språk og innenfor ulike disipliner. I dette komparative prosjektet har vi studert artikler hentet fra tre språk (engelsk, fransk og norsk) og fra tre disipliner (lingvistik, medisin og samfunnsøkonomi). Vi har valgt å konsentrere undersøkelsen rundt tre forskningsspørsmål knyttet til personmanifestasjon: Hvordan manifesterer forfatterne seg i teksten? Hvordan kommer andres stemmer til uttrykk? Hvordan uttrykkes forfatternes holdninger gjennom presentasjon av egen forskning? Hovedhypotesen har vært at disiplin spiller en viktigere rolle enn språk når det gjelder kulturelle identiteter.

I denne artikkelen vil jeg gjengi noen av hovedresultatene som peker på karakteristikk ved norske medisinske artikler sammenliknet med norske artikler innenfor lingvistik og samfunnsøkonomi på den ene side og med medisinske artikler skrevet på engelsk og fransk på den annen.

Materiale og metode

Materialet består av en elektronisk tekstsamling som inneholder 450 fagfelleverderte vitenskapelige artikler, publisert i årene 1992–2003, hentet fra anerkjente tidsskrifter. Det totale antall ord er 3 152 022. Artiklene er fordelt på 50 i hver av de ni deltekstsamlingene. Disse betegnes med en kombinasjon av følgende forkortelser: eng for engelsk, fr for fransk, no for norsk, econ for økonomi, ling for lingvistik og med for

medisin. Forkortelsen for den norske medisinske deltekstsamlingen blir altså nomed. Nomed består av 50 artikler hentet fra *Tidsskrift for Den norske lægeforening* i årene 2000–03.

Selv om det kan være vanskelig å plassere artiklene i entydige båser, har vi forsøkt å velge ut etter kriterier som har gitt oss «forskningsartikler», med så vel teoretiske som empiriske tyngdepunkter. Vi har unngått oversiktsartikler.

For å besvare de tre forskningsspørsmålene har vi studert frekvens og bruk av seks utvalgte språklige fenomener: førstepersonspronomen (*jeg/eg, vi/me*), ubestemt pronomen (*man, en/ein*), metatekstuelle uttrykk (som refererer til (deler av) selve teksten, som i *denne artikkelen*), nektingskonstruksjoner (*ikke/ikkje*), innrømmende konstruksjoner (med bindeord som *men*) og bibliografiske referanser.

For å få et bilde av språkbruken i forhold til de to variablene disiplin og språk har vi brukt både kvantitative og kvalitative analyser. Når vi finner ut hvor ofte det personlige pronomenet *vi* brukes, vet vi noe om forfattermanifestasjon, men ikke noe om hvilken kontekst denne manifestasjonen brukes i eller hvilken funksjon den har. Ved å studere hvilke verb pronomenet kobles til, og hvor i artikkelen det forekommer, får vi et godt bilde av hvilken type forfattermanifestasjon det dreier seg om. Det er stor forskjell på for eksempel *vi observerer* og *vi hevder*. For å fange opp individuelle forskjeller mellom enkeltartikler har vi gjennomført flere kasusstudier, for eksempel Fløttum (8).

Resultater

Resultatene viser at for kulturell identitet har disiplin større innflytelse enn språk. Det er større formlikhet mellom en norsk medisinsk og en fransk medisinsk artikkel enn mellom en norsk medisinsk og en norsk lingvistisk artikkel. Både disiplin og språk har en effekt på frekvensen av alle de seks språkfenomenene, men for de fleste er disiplin viktigere enn språk. Vi har også funnet store individuelle forskjeller mellom de enkelte artiklene, selv innenfor én disiplin og ett språk. Når det gjelder kjønn, har vi undersøkt om dette kan være en relevant variabel for å forklare forskjeller mellom enforfatterartikler. Vi har ikke funnet systematiske sammenhenger knyttet til forfatterens kjønn.

Med et særlig fokus på norsk medisin

Tabell 1 Frekvens av personlig pronomen i første person flertall i flerforfatterartikler (*we, nous, vi/me*)

Deltekstsamling	Antall forekomster	Relativ frekvens (%)
Noecon	1 230	1,110
Engecon	1 491	0,879
Engling	1 093	0,728
Noling	40	0,512
Frecon	441	0,392
Nomed	272	0,344
Engmed	470	0,303
Frling	21	0,273
Frmed	230	0,203
Totalt	5 288	0,463

Tabell 2 Frekvens av ubestemt pronomen (*one, on, man, en/ein*)

Deltekstsamling	Antall forekomster	Relativ frekvens (%)
Frling	1 564	0,680
Frecon	1 213	0,431
Noling	1 019	0,366
Nomed	296	0,277
Noecon	834	0,262
Frmed	238	0,169
Engling	210	0,049
Engecon	108	0,036
Engmed	4	0,001
Totalt	5 486	0,252

i sammenlikning med de andre deltekstsamlingene vil jeg nå presentere resultatene av analysen av de seks hovedfenomenene. På grunn av begrenset plass blir det ikke anledning til å se på de individuelle forskjellene som gjemmer seg bak de generelle tallene.

Førstepersonspronomen – entall og flertall

Førstepersonspronomen kan betraktes som den mest direkte form for forfattermanifestasjon og er derfor et viktig trekk i denne sammenheng (8–10). Ettersom medisinske artikler vanligvis har flerforfatterskap, blir førstepersonspronomen i entall, *jeg/eg*, lite relevant. Vårt materiale inneholder likevel ti enforfatterartikler, men bare to av disse bruker *jeg*. Derimot er pronomenet *vi* (og tilsvarende former i engelsk og fransk) et viktig spor etter forfatterstemmene. Her er et eksempel:
– *Vi* finner relativt flere menn enn kvinner med somatisk sykdomsbelastning. (nomed48)

Tabell 1 viser at medisinerforfattere generelt bruker relativt færre slike pronomen enn både økonomer og lingvister, men norske forfattere bruker relativt flere enn franske og engelske (tab 1). Hvis vi ser på flerforfatterartikler i norsk medisin spesielt, plasserer denne deltekstsamlingen seg på en sjetteplass blant de ni.

Ubestemt pronomen

Ubestemt pronomen *man, en/ein* er på grunn av en vagere referanse en mindre direkte form for forfattermanifestasjon. Pronomenet utgjør likevel et relevant trekk ettersom det alltid dreier seg om referanse til en mer eller mindre ubestemt gruppe av personer (9), som i dette eksemplet:
– Ut ifra kliniske funn stilte *man* diagnosen doparesponsiv dystoni [...]. (nomed37)

Her utmerker fransk og norsk seg med relativt mye høyere frekvens enn engelsk. Dette forklares i stor grad ved at bruken av engelsk *one* er svært forskjellig fra bruken av fransk *on* og norsk *man, en/ein*. Vi ser av tabell 2 at norsk medisin plasserer seg på en fjerdeplass, foran så vel norsk økonomi som fransk medisin (tab 2).

Metatekstuelle uttrykk

Metatekstuelle uttrykk er uttrykk som viser til (deler av) selve artikkelteksten. De er relevante kriterier for forfattermanifestasjon i den forstand at forfatterne gjennom slike trer inn i teksten for å veilede leseren på én eller annen måte (11). Det dreier seg ofte om å si hva som skal gjøres hvor (for eksempel *I avsnitt 2 blir det gjort rede for ...*). For norsk undersøkte vi forekomsten av uttrykkene *artikkel, avsnitt, ovenfor/ova(n)for, over, nå/no, nedenfor/neda(n)for*. Dette fenomenet utmerker seg ved å være mer eller mindre fraværende i medisinske artikler i alle de tre undersøkte språkene. Engelskspråklige inneholder imidlertid flere enn norske og franske. Av de undersøkte uttrykkene fant vi 47 forekomster i engelsk medisin, men kun åtte og ni i henholdsvis fransk og norsk. Her er ett av de ni eksemplene fra *nomed*:
– Vi presenterer i *denne artikkelen* våre resultater ved behandling av [...]. (nomed43)

Til sammenlikning inneholder norske økonomiske artikler hele 697 forekomster (en relativ frekvens på 0,22 %) og norske lingvistiske artikler 432 (0,16 %).

Nektingskonstruksjoner

I den grad de brukes polemisk til å avvise underliggende synspunkter, kan nektingskonstruksjoner si noe om så vel forfattermanifestasjon som implisitt tilstedeværelse av andre «stemmer», såkalt polyfoni eller flerstemmighet (12–14). I følgende eksempel avviser forfatteren et synspunkt som angår en forklaring av påvist økning av et bestemt fenomen:
– [...], talar alle desse tre forholda for at den observerte auken *ikkje* kan tilskriva mediaoppstyret og påfølgjande seponering av pillen Marvelon. (nomed10)

Resultatene viser generelt at lingvistene bruker mye mer nekting enn økonomene og medisinerne, og spesielt at norske forskere bruker nekting oftere enn sine engelske og

franske kolleger. I tabell 3 kommer *nomed* på en femteplass i rangeringen (tab 3).

Innrømmende konstruksjoner

Konjunksjonen *men* (og tilsvarende uttrykk i engelsk (*but*) og fransk (*mais*)) kan brukes på mange ulike måter. Den er kontrastiv, men kan også ha en innrømmende verdi. I sistnevnte tilfelle gjør forfatterne først en innrømmelse overfor et forhold som er uttrykt i sekvensen som kommer foran *men* (og dette forholdet kan stamme fra en annen stemme slik at vi får en slags polyfoni (15)). Deretter kontrasteres dette med en etterfølgende sekvens som presenteres som den viktigste (forfatterens synspunkt her og nå). Slik bidrar en innrømmelseskonstruksjon til posisjonering av forfatterne. Her er et eksempel:

– Flere arbeider har vist at dette gir bedret prognose, *men* medikamentet er kostbart og gir økte blødningskomplikasjoner. (nomed01)

Lingvistikk er den disiplinen som har høyest frekvens også av innrømmelseskonstruksjoner. Av språkene er det norsk som bruker flest (tab 4). Her utmerker *nomed* seg med særlig høy frekvens i forhold til *engmed* og *frmed*.

Bibliografiske referanser

Bibliografiske referanser er en viktig komponent i all vitenskapelig publisering. Generelt brukes de for å dokumentere påstander og for å henvise leserne til kilder for videre studier (16, 17). Gjennom et omfattende standardiseringsarbeid utmerker medisin seg med en relativt enhetlig konvensjon. Referanser i medisinske artikler opptrer i en liste bak som det refereres til ved et tall i selve teksten. Referanser i økonomi og i lingvistikk, derimot, innføres gjerne med navn, årstall og eventuell sidehenvvisning i selve teksten. Disse kan også inneholde sitater; slik kommer andre forskeres stemmer direkte til uttrykk. Når vi tar hensyn til slike disiplinforskjeller, finner vi generelt at medisinerne, uansett språk, er de som bruker flest bibliografiske referanser (tab 5). Av medisinerne er det de norske som refererer klart mest.

Presentasjon av resultater

De kvantitative hovedresultatene kan suppleres med analyser av bruken av ord som *resultat/resultere* og *konklusjon/konkludere* (og tilsvarende uttrykk i de to andre språkene). Hensikten var å studere hvordan egne forskningsresultater kan bli presentert, mer spesielt hvor eksplisitt sluttresultater presenteres. Våre observasjoner viser at *konklusjon/konkludere* er lite brukt, mens *resultere* og særlig *resultat* er relativt hyppig. Når det gjelder disiplinforskjeller, er *resultat* i betydningen «sluttresultat» mer eller mindre fraværende i lingvistikk, men relativt hyppig i medisin og enda hyppigere

i økonomi. Av språkene er det engelsk som bruker dette substantivet mest på denne måten. Når *resultat* brukes for å referere til sluttresultater, er det først og fremst i en nøytral «gjøre rede for»-kontekst:

– *Resultatene viser* at det ble gjort utredning og påvist neonatal alloimmun trombocytopeni hos flere [...]. (nomed24)

Men vi finner også eksempler hvor eksplisitt verdiladede uttrykk følger med og bidrar til «salgsfremming» av innholdet:

– Når det er sagt, *er resultatene likevel svært oppmuntrende*, på bakgrunn av at [...]. (nomed21)

Språklige usikkerhetsmarkører

Endelig kan nevnes en delstudie i KIAP-prosjektet om språklige usikkerhetsmarkører (i lingvistisk fagspråk gjerne kalt «epistemiske modalitetsmarkører» (18)). Et enkelt eksempel kan være modifisering av sannhetsverdien ved det modale hjelpeverbet *kunne* som i *Dette kan være årsaken til ... istedenfor Dette er årsaken til ...* Resultatene viser at det er store forskjeller mellom språkene: Slike usikkerhetsmarkører brukes mye mer i engelsk og norsk enn i fransk. Derimot er det på dette området ingen store forskjeller mellom disiplinene.

Oppsummering

Som en generell og grovmaske oppsummering kan vi si at i forhold til lingvistikk og samfunnsøkonomi er medisinerforfatterne lite synlige i den vitenskapelige teksten. De «skjuler seg» bak passivkonstruksjoner og upersonlige formuleringer av ulikt slag. Observasjonene «forteller seg selv» i mye større grad enn i de lingvistiske og økonomiske artiklene.

Norske medisinske artikler oppviser stor likhet med engelske og franske medisinske artikler. Likevel er det slik at norske medisinerforfattere er tydeligere til stede enn sine engelske og særlig sine franske kolleger på en rekke områder: bruk av personlig pronomen i første person flertall, ubestemt pronomen, nekting og innrømmende konstruksjoner. I tillegg er det den norske medisinske deltekstsamlingen som har høyest relativ frekvens av bibliografiske referanser, og som dermed oftest slipper til andre forskeres «stemmer».

Diskusjon

For en generell sammenlikning av medisinske vitenskapelige artikler innen engelsk, fransk og norsk, er vårt materiale for begrenset. Vi mener likevel at resultatene peker på viktige tendenser. Vårt utvalg av analyserte språklige fenomener er også begrenset. Vi har ikke gjennomført en uttømmende analyse av relevante språklige trekk for en beskrivelse av norsk medisinsk prosa, men mener at for vårt fokus, nemlig personmanifestasjon, er utvalget av språk-

lige trekk relevant. Resultatene bekrefter vår hovedhypotese: I den grad det er mulig å snakke om kulturelle identiteter i vitenskapelig prosa, i forhold til de utvalgte fenomenene vi har studert, spiller disiplin en viktigere rolle enn språk. Men en del av de observerte forskjellene kan ikke forklares ut fra språk eller disiplin. Variabler som alder, stilling, underdisipliner, emne og tidsskriftpraksiser kan være andre mulige medvirkende faktorer.

Vitenskapelig prosa er argumentativ og retorisk, i den forstand at forfatterne søker å overbevise og oppnå aksept samtidig med at de søker å posisjonere seg strategisk i forhold til bestemte mottakergrupper (19). Det er rimelig å forvente slik posisjonering gjennom eksplisitt argumentasjon i den konkurransen som preger dagens vitenskapelige publisering. Men det er viktig å påpeke at argumentasjon og retorikk ikke bare finnes i personlige utsagn innledet av et personlig pronomen eller i utsagn med polemisk nekting. Overbevisningsstrategier kan selvfølgelig også bestå i å presentere fakta eller observasjoner i «nøytrale» utsagn som umiddelbart virker både objektive og blottet for personlige spor, av typen *Vannet i Blåsjø er forurenset*.

Medisinsk prosa i alle de tre undersøkte språkene er mindre eksplisitt retorisk enn samfunnsøkonomisk og særlig lingvistisk prosa i de samme språkene. Denne påstanden underbygges ikke bare av kvantitative resultater. Våre kvalitative undersøkelser peker i samme retning. Bruken av førstepersonspronomen viser at forfatterne ikler seg ulike roller. Lingvistene manifesterer seg innenfor et register med minst tre roller, som argumenterende (*vi hevder*), som leserguider (*vi skal i avsnitt 3 presentere*) og som forskere (*vi undersøker*, *vi finner*). Økonomene nøyer seg stort sett med forsker- og leserguiderollen, mens medisinerne opptrer sjelden i andre roller enn forskerrollen. På grunn av den strenge artikkelstrukturen (etter IMRAD-skjemaet: Introduction, Material/Method, Results And Discussion (5)), har sannsynligvis medisinerne ikke samme behov for å veilede leseren som lingvister og økonomer har i sine ofte langt mer heterogent strukturerte artikler. En årsak til at medisinerne argumenterer mindre eksplisitt enn for eksempel lingvistene, kan være at medisinsk forskning baserer seg på alminnelig vedtatte metoder og en stor felles kunnskapsbase. For lingvistenes del kan en mindre felles kunnskapsbase forklare at de oftere må diskutere og argumentere for forståelsen av begreper og avgrensning av forskningsfelter. I tillegg kommer at i lingvistisk forskning blir ofte argumentasjonen til underveis, som en del av selve skriveprosessen.

Når vi ser på hvordan andre artikkelforfattere, som det refereres til ved bibliografiske referanser, «kommer til orde», tegner

Tabell 3 Frekvens av nektingskonstruksjoner (*not, ne pas, ikke/ikkje*)

Deltekstsamling	Antall forekomster	Relativ frekvens (%)
Noling	2 604	0,967
Frling	1 541	0,654
Noecon	2 059	0,646
Engling	2 822	0,623
Nomed	628	0,583
Engmed	717	0,442
Engecon	1 194	0,388
Frecon	1 084	0,371
Frmed	511	0,354
Totalt	13 160	0,559

Tabell 4 Frekvens av innrømmelseskonstruksjoner (*but, mais, men*)

Deltekstsamling	Antall forekomster	Relativ frekvens (%)
Noling	1 293	0,463
Frling	870	0,382
Nomed	337	0,325
Engling	1 428	0,319
Noecon	815	0,254
Engecon	592	0,197
Frmed	249	0,181
Engmed	276	0,171
Frecon	513	0,163
Totalt	6 373	0,273

Tabell 5 Frekvens av bibliografiske referanser

Deltekstsamling	Antall forekomster	Relativ frekvens (%)
Nomed	1 819	1,837
Engmed	2 663	1,630
Frmed	2 019	1,411
Engling	4 184	0,930
Noling	2 088	0,868
Noecon	1 583	0,493
Frling	1 040	0,485
Frecon	1 366	0,445
Engecon	1 279	0,437
Totalt	18 041	0,948

et liknende bilde seg. De refererte lingvistene får anledning til både å *argumentere* og å *mene*, mens refererte økonomer og medisiner stort sett får tillagt seg forskerrollen ved at de *finner* eller *viser* resultater og observasjoner.

Det ovenstående antyder forklaringsmåter som jeg ikke kan gå dypere inn i her, men som har å gjøre med ulike vitenskapelige tradisjoner, ulike studieobjekter, ulike metoder og ulike retningslinjer i tidsskrifter.

For å konkludere kan vi si at norske medisinerforfattere som skriver på norsk synes å være tro mot en internasjonal og

engelskspråklig naturvitenskapelig preget og relativt personfraværende skrivetradisjon (20). Men de utmerker seg også ved å være mer eksplisitt til stede i tekstene enn deres engelske og særlig franske kolleger er. Endelig viser de at det er rom for individuell variasjon innenfor en sterk tradisjon, den medisinvitenskapelige, som er overraskende homogen til tross for det spekteret av ulike underdisipliner som den dekker.

Litteratur

1. Bazerman C. Shaping written knowledge: the genre and activity of the experimental article in science. Madison, WI: University of Wisconsin Press, 1988.
2. Berkenkotter C, Huckin TN. Genre knowledge in disciplinary communication: cognition/culture/power. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum, 1995.
3. Breivega KR. Vitskaplege argumentasjonsstrategiar: ein komparativ analyse av superstrukturelle konfigurasjonar i medisinske, historiske og språkvitskaplege artiklar. Sakprosa 8. Oslo: Norsk sakprosa, 2003.
4. Hyland K. Disciplinary discourses: social interactions in academic writing. Harlow: Longman, 2000.
5. Swales JM. Genre analysis: English in academic and research settings. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
6. Fløttum K, Rastier F, red. Academic discourse: multidisciplinary approaches. Oslo: Novus, 2003.
7. Kulturell Identitet i Akademisk Prosa (KIAP); <http://kiap.aksis.uib.no> (26.10.2005)
8. Fløttum K. La présence de l'auteur dans les articles scientifiques: étude des pronoms je, nous et on. I: Auchlin A, Burger M, Fillietaz L et al, red. Structures et discours. Québec: Ed. Nota Bene, 2004: 401–16.
9. Fløttum K. Personal English, indefinite French and plural Norwegian scientific authors? Pronominal author manifestation in research articles: a cross-linguistic disciplinary study. Norsk Lingvistisk Tidsskrift 2003; 21: 21–55.
10. Kinn T. Plays of we-hood: what do we mean by we? Akademisk Prosa 2005; 3: 129–42.
11. Dahl T. Textual metadiscourse in research articles: a marker of national culture or of academic discipline? Journal of Pragmatics 2004; 36: 180725.
12. Fløttum K. Polyfonisk interaksjon via IKKE i vitenskapelig diskurs. Rhetorica Scandinavica 2004; 31: 23–40.
13. Fløttum K. MOI et AUTRUI dans le discours scientifique: l'exemple de la négation NE...PAS. I: Bres J, Haillet PP, Mellet S et al, red. Dialogisme, polyphonie: approches linguistiques. Brussel: Duculot, 2005: 32337.
14. Nøkke H, Fløttum K, Norén C. ScaPoLine : La théorie scandinave de la polyphonie linguistique. Paris: Kimé, 2004.
15. Fløttum K. The self and the others: polyphonic visibility in research articles. International Journal of Applied Linguistics 2005; 15: 29–44.
16. Salager-Meyer F. Referential behaviour in scientific writing: a diachronic study (1810–1995). English for Specific Purposes 1999; 18: 279305.
17. Fløttum K. Traces of others in research articles: the citation cluster. I: Khurshid A, Rogers M, red. New directions in LSP studies. Guildford: University of Surrey, 2004: 1539.
18. Vold ET. Expressions of uncertainty in scientific research articles. Akademisk Prosa 2005; 3: 113–27.
19. Prelli LJ. A rhetoric of science: inventing scientific discourse. Columbia, SC: University of South Carolina Press, 1989.
20. Montgomery S. Of towers, walls, and fields: perspectives on language in science. Science 2004; 303: 1333–5.

Mangfoldig oppdrag

Legens viktigste roller i fremtiden blir som i dag å forebygge, diagnostisere og behandle sykdom, ha omsorg og ta ansvar for pasientene – men også å vise mer samfunnsmedisinsk engasjement. Det medisinske fagområdet er i rivende utvikling. Derfor må kontinuerlig faglig oppdatering, forskning og kunnskapsformidling være sentrale og naturlige deler av legearbeidet. Dagens pasienter er i økende grad informerte og kunnskapsrike, også om medisinske forhold. Dette forsterker legens rolle som rådgiver og kunnskapstolker. Morgendagens leger trenger gode rollemønstre. Tid til god undervisning må prioriteres. Å være en god lege betyr å kunne gi livsmot og håp i vanskelige situasjoner – og å vise betydningen av å delta i livets gleder.

Torunn Janbu

president
Den norske lægeförening

Kjell Maartmann-Moe

Schouslegene
Schous bryggeriby
Grünerløkka
Oslo